

מ"ת 43885/05/17 - מדינת ישראל נגד אשגרק טסמה

בית משפט השלום באשקלון

מ"ת 43885-05-17 מדינת ישראל נ' טסמה(עציר)
תיק חיצוני: 196592/17

בפני כבוד השופטת ענת חולתא
מבקשת מדינת ישראל
נגד אשגרק טסמה (עציר)
משיב בשם המדינה: עו"ד מינביץ'
בשם המשיב: עו"ד חסונה

החלטה

רקע:

1. בפניי תסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב מיום 13.6.17 הממליץ על יציאת המשיב ממעצרו ביום 20.6.17 לצורך ראיון קבלה בקהילת "מלכישוע", על רקע התמכרותו לאלכוהול.
2. בהתאם להנחיית בית המשפט העליון שניתנה לאחרונה במסגרת בש"פ 1507/17 **פלונית**, התקיים בפניי דיון לגופו של עניין ביום 14.6.17 בטרם ניתנת החלטה המאשרת יציאת המשיב לראיון קבלה למסגרת טיפולית.
3. נגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו התפרצות לדירת מגורים הנמצאת בקומה השמינית בבית גיל הזהב באשדוד, בכך שביום 7.5.17 טיפס דרך חלון ההזזה בפרוזדור ונכנס לדירה דרך חלון המקלחת. על פי כתב האישום, גנב המשיב מהדירה 30 ₪, שרשרת מכסף וסיכה מאלמוגים.
4. למשיב גיליון הרשעות קודמות מכביד בעבירות רכוש ואליומות והוא ריצה מאסרים בעברו. בעברו גם הרשעה בעבירת הפרת הוראה חוקית משנת 2011. לחובת המשיב שלושה מאסרים מותנים, האחרון שבהם הוטל בינואר האחרון. בנוסף, תלויים ועומדים נגד המשיב שלושה כתבי אישום - באחד מהם המשיב הורשע בדינו במסגרת הסדר טיעון, אך לא התייצב אצל הממונה על עבודות השירות וטיעון לעונש בעניינו קבוע לחודש יולי. כן הודיעה המדינה כי קיימת טיוטת כתב אישום בגין שתי עבירות רכוש שבוצעו באולם שמחות בימים 6.5.17, 7.5.17 (דהיינו, באותם מועדים בהם בוצעו לכאורה המעשים נושא כתב אישום זה).
4. ביום 23.5.17 התקיים דיון בפני כב' השופט א. כהן ובו נתבקש תסקיר שיבחן את שילוב המשיב בחלופה טיפולית לגמילה מאלכוהול. המדינה התנגדה וטענה, כי אין מקיימים במקרה זה התנאים המוכרים להצדקת שחרור לחלופה טיפולית בשלב המעצר. בית המשפט החליט, כי חרף הנסיבות הפועלות לחובת המשיב מן הראוי כי החלטה מושכלת של בית המשפט תינתן לאחר הגשת תסקיר בעניינו.
5. התסקיר המונח בפניי סוקר את תולדות המשיב, את מעורבותו הקודמת בפלילים ואת קשריו הקודמים עם

גורמי טיפול. שירות המבחן עומד על הליך טיפולי לנפגעי אלכוהול שכשל בשל חוסר שיתוף פעולה מצדו של המשיב ובעקבותיו אף הוגשה בקשה לבית המשפט להפקעת צווי מבחן ושל"צ.

במהלך הכנת התסקיר ביטא המשיב בתחילה הסתייגות משילוב בחלופה טיפולית סגורה אך לאחר "בחינה מעמיקה של צרכיו וקשייו", שכפי הנראה התרחשה במעמד הפגישה עצמה, חל שינוי בעמדתו והוא הביע תובנה לצורך במסגרת טיפולית סגורה ומרוחקת.

שירות המבחן התרשם כי המשיב מתאר את המסגרת המשפחתית כמקור לתמיכה, אך חרף זאת לאורך השנים לא הצליח להציב למשיב גבולות להתנהגותו; כי להליכים קודמים לא היתה השפעה מרתיעה עבורו; כי גויס לצבא אך פוטר ממנו בשל שימוש בסמים במסגרת הצבאית; כי הפסיק לשתף פעולה במסגרת הליך טיפולי קודם אליו הופנה דבר שהוביל גם להפקעת צו מבחן ושל"צ; כי בשנים האחרונות חלה הסלמה בדפוסי השתיה ובתלות באלכוהול באופן המביא לאובדן שליטה ושיקול הדעת מצדו של המשיב; וכי גם בעת ששהה בתנאים מגבילים בעבר הפר תנאים.

הערכת שירות המבחן היא, כי קיים סיכון גבוה להתנהגות עוברת חוק בתחום הרכוש, בהשפעת צריכת אלכוהול, וכי חלופה אנושית ו/או מסגרת טיפולית פתוחה לא יוכלו להפחית את הסיכון בעניינו לאורך זמן.

עם זאת, לאור נכונותו של המשיב, יש בשילוב במסגרת טיפולית סגורה כדי לספק הפחתה ברמת הסיכון.

לאור זאת ממליץ שירות המבחן, כי המשיב ילווה על ידי שב"ס לריאיון קבלה בקהילת 'מלכישוע' ביום 20.6.17 בשעה 12:30.

6. בדיון שהתקיים בפני חזרו ב"כ הצדדים על עמדותיהם. המדינה הדגישה את תנאי הלכת **סויה** ועמדה על כך, שהמשיב אינו מקיים אף אחד מן המבחנים וממבחי המשנה שנקבעו בפסיקה. ב"כ המדינה טענה, כי כעולה מהתסקיר, אין במשיב דחף להשתקם בחלופה הטיפולית אלא הוא שוכנע לכך על ידי קצינת המבחן. בנסיבות אלה סיכויי הצלחת הטיפול אינם גבוהים והמסוכנות הנשקפת מהמשיב לא תפחת כתוצאה משילובו לחלופת מעצר.

עוד נטען, כי עד כה המשיב לא הביע רצון לגמילה במסגרת סגורה, אף לא בתיקים המתנהלים נגדו לאחרונה. לכן סבורה המדינה כי הבקשה להליך גמילה כעת הוא דרך להשתחרר ממעצר משהבין כי מעצר עד תום הליכים בפניו ומאסרים מותנים מעל לראשו.

7. ב"כ המשיב הדגיש, כי במקרים רבים בפסיקת בתי המשפט משוחררים נאשמים לחלופות מעצר טיפוליות אף שאינם מקיימים את התנאים שנקבעו בעניין **סויה**, תוך שהדגיש כי מדובר בהחלטה שניתנה בדין יחיד ולא בהלכה.

ב"כ המשיב טען, כי לא רק המשיב אלא הציבור כולו יצא נשכר אם המשיב יעבור הליך גמילה מאלכוהול שהוא הגורם לעבירות המבוצעות על ידו. המשיב אלכוהוליסט וחולה, מאס באורח חייו עד כה ומשווע לעזרה, וחרף כישלון קודם, נכון היום לגייס את הכוחות הנחוצים ולהשתלב בהליך טיפולי משמעותי וקשה. ב"כ המשיב ביקש ללמוד על כנות כוונתו של המשיב מכך שביזמיתו ביקש בדיון הקודם שלא להציג חלופה.

ב"כ המשיב טען, כי אין במאסרים המותנים אף לא בתיקים הפתוחים כדי למנוע הליך טיפולי שכן ככל שבית המשפט יורה על ההליך הטיפולי, יידחו הדיונים ביתר התיקים וגורלם ייחרץ בהתאם לתוצאת הליך זה. הדברים

נאמרו באופן ספציפי גם ביחס לתיק התלוי ועומד שדיון קבוע בו לחודש יולי. לדעת ב"כ המשיב אין חיסרון במקרה זה לשילוב בהליך טיפולי כעת, לעומת בשלב דיוני אחר.

ב"כ המשיב הפנה לעבירות בהן הסתבך המשיב וטען, כי אין מדובר בעבריו אלא במי שמבצע עבירות, לרוב פעוטות, מתוך טמטום ושכרות.

לשאלת בית המשפט השיב ב"כ המשיב, כי לו הסכימה המדינה להליך טיפולי במסגרת התיק התלוי ועומד היה נכון לעשות כן בחודש יולי הקרוב במועד הטיעון לעונש. אלא שהמדינה עמדה על הסדר טיעון הכולל עונש מאסר והמדינה ככלל אינה מסכימה להליך טיפולי גם לא בהליך העיקרי. ב"כ המשיב טען, כי המדינה בטיעונה מחזיקה את החבל משתי קצותיו.

ברשות בית המשפט הגיש ב"כ המשיב אסמכתאות לתמיכה בטיעונו.

8. על פי החלטתי נמסרה הודעת המדינה ולפיה בנסיבותיו של המשיב, המדינה תתנגד להליך טיפולי גם במסגרת הטיעונים לעונש וכי מקומו של הליך גמילה, ככל שהמשיב יחפוץ בו, בין כותלי בית הסוהר.

דין והכרעה:

9. במסגרת החלטת בית המשפט העליון המכונה בבתי המשפט "**הלכת סויסה**" בש"פ 1981/11, כב' הש' עמית) ניתנה החלטה עקרונית מקיפה ומנחה בשאלה מתי יש מקום לשחרור נאשם לחלופת מעצר טיפולית בשלב המעצר. תמצית ההחלטה היא, כי קיימים שלושה תנאים לשחרור לחלופה טיפולית לגמילה בשלב המעצר: התנאי הראשון והעיקרי הוא הימצאות הנאשם בתוך הליך טיפולי עובר למעצרו. לגבי שני התנאים הנוספים נקבע, כי בהתקיימם יחדיו, ניתן לוותר על התנאי הראשון והם: פוטנציאל הצלחה גבוה לטיפול, והתאמת המסגרת המוצעת לאיון מסוכנות הנאשם במקרה הקונקרטי.

בהתקיים התנאים מונה בית המשפט רשימת שיקולים אותם ישקול בית המשפט בטרם מתן החלטה ובהם: התאמה ומסוכנות לטיפול על פי תסקיר שירות המבחן; כישלונות בהליכי טיפול בעבר; טיב המסוכנות וחומרת העבירות; עבר פלילי; השלב בו מצוי התיק העיקרי; העונש הצפוי לנאשם אם יורשע.

10. אמנם, כפי שנטען בפניי, החלטה הניתנת בדין יחיד איננה **הלכה** במובן המשפטי של המילה ואולם ודאי שלא ניתן לחלוק על ערכה המנחה של החלטה מקיפה ועקרונית הניתנת על ידי בית המשפט העליון. בנוסף, עיון בפסיקת בית המשפט העליון מלד, כי ההחלטה בעניין **סויסה** מקבצת בתוכה את ההלכה הנוהגת בבית המשפט עובר למתן אותה החלטה וכי גם לאחר מתן ההחלטה, התייחסו מותבים שונים של בית המשפט העליון כאל החלטה זו כמייצגת את הדין הנוהג והרצוי.

11. ראו, לשם הדוגמא:

בש"פ 7017/10 **פלוגי** (כב' הש' דנציגר) "הליכי גמילה מסמים מקומם בשלב העונש ולא בשלב המעצר, ורק במקרים חריגים יורה בימ"ש על שחרור לצורך הליך גמילה במסגרת חלופת מעצר עוד טרם המשפט". היות הנאשם מצוי בהליך גמילה בעת מעצרו מהווה שיקול לחיוב, על מנת לא לפגוע בהליך הגמילה. כאשר בית המשפט שוקל שחרור למעצר לשם תחילת הליך גמילה, יבחן בין היתר את התאמת החלופה לעוצמת המסוכנות, את סיכויי הצלחת הטיפול והאם רצון הנאשם להתחיל בטיפול הוא אמיתי שאינו נובע מניסיון להימנע ממעצר. כן נשקל השלב בו מצוי התיק העיקרי והאופן בו תשפיע השתלבות הנאשם בטיפול על ניהול התיק

העיקרי.

בש"פ 1863/12 **גיית** (כב' הש' פוגלמן): בית המשפט נסמך בהחלטתו על המבחנים שנקבעו בעניין **סויסה**. בית המשפט ציין בהחלטתו את גילו הצעיר של הנאשם, את הערכת שירות המבחן כי סיכויי ההצלחה בהליך הגמילה טובים, את הדגשת שירות המבחן כי רצון הנאשם להיגמל הוא כן ואמיתי וכי הוא בוש ונכלם מנסיבות מעצרו. מאידך גיסא צוינו ניסיון גמילה כושל בעבר וחשש מפני מסגרת סגורה. בסופו של דבר, הכריע את הכף השיקול שעניינו ההשלכה של ההחלטה על ניהול ההליך העיקרי. בית המשפט קבע, כי ניתן לשלוח שליחה לגמילה מקום שמשך הזמן שצפוי העצור לשהות במסגרתה יאפשר את השלמת התהליך מראשיתו ועד סופו. בנסיבות בהן סביר להניח שגזר הדין יינתן בטרם סיום הטיפול יש להחיל את הכלל ולא את החריג ולהותיר את בחינת ההתאמה להליך גמילה לשלב גזירת הדין. בית המשפט הדגיש, כי: "גמילתו של העורר היא אינטרס חברתי, בצד היותה אינטרס של העורר עצמו, ומן הראוי לשקול אותה בכובד ראש במועד המתאים". בסופו של דבר השיקול הנובע מן ההליך העיקרי הכריע את הכף וערר הנאשם נדחה.

בש"פ 9888/16 **קובמן** (כב' הש' שהם): "ככלל, העיתוי הראוי לבחינת קיומה של אפשרות טיפולית לגמילה מסמים הוא שלב גזירת העונש. ניתן לחרוג מן הכלל האמור בהתאם להלכת סויסה" ועוד נקבע, כי "התנאי הראשון הינו בעל מעמד בכורה, ורק בנסיבות חריגות ומיוחדות ניתן יהיה להסתפק בהצטברותם של שני התנאים הנוספים" (פ' 15).

בש"פ 1152/17 **דרבה** (כב' הש' ברק-ארז), אליו הפנה אף ב"כ המשיב: בית המשפט עצמו מציין את עניין **סויסה** כהלכה ומוצא, כי בנסיבות המקרה הקונקרטי יש לקבל את בקשת הנאשם להשתלב בחלופה טיפולית בבחינת **חריג לכלל**: גילו הצעיר של הנאשם; נסיבות חייו הדלות והיעדר תמיכה משפחתית ה"מעצמות את ההצדקה לעשות כל מאמץ למיצוי הפוטנציאל השיקומי של העורר, אשר במשך כל חייו נעדר דמות הורית שיכלה להכווין אותו ולהציב עבורו גבולות"; קיומו של "פוטנציאל שיקומי משמעותי" אצל הנאשם.

12. ב"כ המשיב הפנה לעניין **וורקו** (בש"פ 5752/16) אך אינני סבורה כי יש בהחלטה זו כדי לסייע למשיב, ואולי אף לתמוך בטיעון המדינה: במקרה זה דן כב' הש' עמית במצבים בהם יורה **המוטב העיקרי** לאחר הכרעת הדין ובטרם יישמע טיעון לעונש על שילוב הנאשם בהליך גמילה מאלכוהול, באופן הצפוי לדחות את המועד בו יינתן גזר הדין בפרק זמן משמעותי. בית המשפט אבחן מפורשות מקרה זה מן המקרה שנדון בעניין **סויסה**. כך, נקבע, כי למוטב העיקרי פעמים רבות יתרון על פני מוטב המעצרים שכן בפניו תמונה רחבה יותר - הן השיקולים הנוגעים למעצר והן השיקולים הנוגעים לתיק העיקרי, הן מבחינת נסיבות העושה והן מבחינת המעשה. כן מתייחס בית המשפט לקשר שבין הליך הגמילה לשיקולי הענישה ולמעשה ביקר את ערכאת הערר באותו מקרה, על כך שהתערבותה בהחלטת הערכאה הדיונית, בכובעה בשופט מעצרים, מהווה התערבות בשיקולי ענישה.

13. בחנתי גם את יתר ההחלטות, שניתנו על ידי בית המשפט העליון, אליהן הפנה ב"כ המשיב:

גם בעניין **ציבר** (בש"פ 3292/14, כב' הש' ברק-ארז) יצא בית המשפט מנקודת הנחה, כי ההחלטה בעניין **סויסה** מהווה הלכה, ולא כנטען בפניי. אלא שבנסיבות אותו מקרה קונקרטי סבר כי יש מקום לקבלת החלטה

לגופו של עניין לאחר השלמת הבירור בדבר קיומה של חלופה טיפולית קונקרטית, לרבות יציאה לראיון קבלה. לעניין אחרון זה אדגיש, כי מדובר בהחלטה שאינה מתיישבת עם ההנחיה המפורשת והעדכנית יותר שניתנה לאחרונה במסגרת בש"פ 1507/17 **פלונית**. בנסיבות המקרה הקונקרטי התרשם בית המשפט מרצונו העז של המשיב בהליך גמילה ומכך ש"שערי התקווה מבחינת העורר מאיימים להיסגר והדרך הנותרת כה צרה - ראוי שלא לנעול במקרה זה את השער מבלי למצות את הליך הבירור".

גם בעניין **אפלצ'יוק** (בש"פ 4158/14, כב' הש' חיות) מתייחס בית המשפט להחלטה בעניין **סויסה** כאל הלכה, ולא כנטען בפניי. באותו עניין נדונה בקשתו של מי שכבר נעצר עד תום ההליכים נגדו, להשתלב בחלופה לגמילה במסגרת המעצר. בית המשפט קבע, כי אם שוכנע בית המשפט שמסוכנות הנאשם אינה גבוהה מאד ואילו הפוטנציאל השיקומי ממשי ניתן לשקול שחרור לחלופה טיפולית גם בשלב המעצר. בית המשפט סבר, כי הנימוק בעטיו נדחתה בקשת הנאשם בערכאה קמא שגוי שכן כל הקהילות הטיפוליות אינן מתפקדות כמסגרות נעולות וכי בית המשפט יכול לקבוע מנגנון דיווח במקרה של הפרה: "אכן, קהילה טיפולית מעצם טיבה טבעה אינה דומה למעצר או ל"מעצר בית מלא". על כן היא עשויה להתאים רק מקום בו מסוכנות הנאשם אינה גבוהה מאד, וככל שיש בחלופת הגמילה כדי להפיגה וזאת לצד סיכויי הצלחה בהליך השיקומי" (פ' 7 להחלטה). בית המשפט לקח בחשבון את השיקולים הבאים במקרה הקונקרטי: בנסיבות אותו מקרה האלימות שהופעלה על ידי הנאשם ברצף עבירות הרכוש שביצע אינה מן הקשות; הנאשם נעדר עבר פלילי; גילו הצעיר של הנאשם; מסוכנות הנאשם הוערכה כבינונית ולא כגבוהה; לא ניתנה לנאשם כל הזדמנות בעבר להיגמל; התרשמות שירות המבחן מהמוטיבציה של הנאשם. בית המשפט קבע, כי בנסיבות אלה לא ניתן לשלול על הסף את הבקשה והחלטה לגופו של עניין בבקשה לעיון חוזר תתקבל לאחר ביצוע הראיון.

בעניין בש"פ 3932/12 **אלעפיפי** הדגיש בית המשפט (כב' הש' רובינשטיין כי החלטתו נובעת "מנסיבותיו המיוחדות של המקרה" ובהיותו מעורר "שאלה אנושית" נוכח מצבו הנפשי של הנאשם ונסיבותיו האובדניים; הקושי המתעורר נוכח חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו; עבירת הרכוש שיוחסה לנאשם שהיא התפרצות לרכב; הנאשם פנה לקבלת תחליף סם מיוזמתו עובר למעצרו. על כן סבר בית המשפט כי יש לקבל תסקיר מקיף נוסף בעניינו של הנאשם שלאחריו יחליט בית המשפט קמא "לפי שיקולו".

14. עניינינו שונה מן ההחלטות אליהן הפנה ב"כ המשיב הן מבחינת נסיבותיו האישיות של המשיב והתקיימות תנאי הלכה **סויסה** בעניינו ובפרט בכל הנוגע למצבו של המשיב בהליכים הפליליים והשלכת החלטה זו על ניהול הליכים אלה:

המשיב לא שהה עובר למעצרו בעיצומו של הליך טיפולי; המשיב לא פנה מיוזמתו לקבלת סיוע בבעיית התמכרותו עובר למעצרו; המשיב הביע גם בפני שירות הסתייגות מהשתלבות במסגרת אינטנסיבית לגמילה מאלכוהול; אין התרשמות של שירות המבחן, אף לא שלי, כי רצונו של המשיב להיגמל "עז" או "כן" וכי אינו נובע מרצונו להשתחרר ממעצר נוכח התסבוכת הפלילית אליה נקלע כיום; אין כי סיכויי המשיב להיגמל טובים; המשיב נכשל וחדל בהזדמנות טיפולית קודמת שניתנה לו עד כדי הפקעת צו מבחן ושל"צ; המשיב הפר בעברו תנאי שחרור; למשיב משפחה תומכת אך לא הצליחה להציב לו גבולות בעברו; שירות המבחן מתרשם כי אין בהליכים להוות גורם מרתיע כלפי המשיב; למשיב הרשעות קודמות נכבדות; הערכת המסוכנות בעניינו של המשיב **גבוהה**.

15. בנוסף לכל האמור לעיל, הרי שלחובת המשיב **שלושה** עונשי מאסר מותנים מהליכים קודמים ומתנהלים נגדו לעת הזו **שלושה** תיקים פליליים, באחד מהם כבר הורשע אך בחר שלא להתייבב אצל הממונה על עבודות השירות לאחר שעלה בידי ב"כ לרקום הסדר טיעון בעניינו והוא קבוע לטיעון לעונש בעוד שבועות ספורים. בנוסף, קיימת טיוטת כתב אישום בגין שני עבירות נוספות אותן ביצע המשיב יום קודם ובאותו היום בו ביצע לכאורה המעשים בתיק שבפניי.

על כן, צודקת המדינה בטיעונה בסעיף 9 לבקשה, כי הרשעת המשיב במי מהתיקים הללו תהפוך את העונשים המותנים בעניינו **לחבי הפעלה**.

16. בנסיבות אלה אני סבורה, כי לאור ההחלטות שפורטו לעיל, בחינת בקשתו של המשיב להשתלב בחלופה טיפולית מן הראוי שתיבחן על ידי המותב העיקרי, כחלק משיקולי הענישה וכשמכלול מצבו הפלילי של המשיב מונחים בפניו. לעת הזו, גם אם אתעלם מן הנתונים האישיים אשר הם כשלעצמם מצדיקים דחיית בקשת המשיב בהליך זה, הרי שספק אם יש בקבלת בקשתו בהליך דיוני זה תוחלת לאור הצפוי לו בהליכים הפליליים העיקריים ואם אפעל לשיטת ב"כ המשיב, כי ישלח להליך טיפולי בהליך זה וידחו הדיונים בהליכים הפליליים העיקריים התלויים ועומדים - הרי שיש בכך רתימת העגלה בפני הסוסים, היפוך היוצרות בהליך הפלילי, ואף הסגת גבולם של המותבים העיקריים המוסמכים. דבר זה עומד, בכל הכבוד, בניגוד להלכה הנוהגת, להיגיון הדברים ולסדרו של ההליך ובית המשפט לא ילך בדרך מוצעת זו. בנסיבות אלה גם לא אביע דעתי ביחס לעמדת המדינה בנוגע לאפשרות הגמילה במסגרת הליך העיקרי שכן מדובר בחלק משיקולי הענישה שבית משפט זה לא יתערב בהם.

17. לאור זאת, אני מורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו.

18. המזכירות תוודא המצאת ההחלטה לב"כ הצדדים ולשירות המבחן.

19. המזכירות תנתב את התיק בפני כב' סגה"נ, הש' מאושר, לזימון הצדדים על פי יומנו.

ניתנה היום, כ"ד סיוון תשע"ז, 18 יוני 2017, בהעדר הצדדים.